

Warszawa, 6.12.2023 r.

prof. dr hab. Janusz Smaza
Wydział Konserwacji
i Restauracji Dzieł Sztuki
ASP Warszawa

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ oraz informacje o dorobku zawodowym

1. Autor pracy – mgr konserwator dzieł sztuki, artysta plastyk Marta Kalata-Pawłowska
Tytuł pracy – Kopiowanie dzieł sztuki rzeźbiarskiej z zastosowaniem cyfrowych technik 3D, Kraków 2022
Przekazana do recenzji praca została wykonana pod opieką prof. zw., dr hab. Ireneusza Płuski na Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
Dotyczy dyscypliny: Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki
Praca pisemna w formie wydruku komputerowego oraz w formie elektronicznej, format A4. Posiada 271 stron numerowanych, 9 stron nienumerowanych.

Na rozprawę składa się następująca zawartość:

Wprowadzenie

I. Kopiowanie dzieł sztuki rzeźbiarskiej – krótki rys historyczny

II. Stan wiedzy

1. Metody pomiarowe umożliwiające pozyskanie cyfrowych modeli 3D
2. Metody wytwarzania fizycznych modeli 3D
3. Zastosowanie cyfrowych modeli 3D w obszarze dziedzictwa kulturowego

III. Metody odwzorowania formy rzeźbiarskiej

1. Skanowanie 3D
 - 1.1. Wybrane techniki pomiarowe
 - 1.2. Podstawowe parametry techniczne danych pomiarowych
2. Fotogrametria
3. Inne techniki pomiarowe
 - 3.1. Kształt z obrysu
 - 3.2. Budowanie modelu 3D z niezorientowanych zdjęć 2D

3.3. Techniki tomograficzne

3.4. Holografia i interferometria

4. Wybrane techniki pomiarowe – możliwości i ograniczenia

IV. Pozyskiwanie wirtualnego modelu 3D

1. Na podstawie danych pomiarowych

1.1. Model 3D z chmury punktów

1.2. Model 3D z danych fotogrametrycznych

1.3. Model 3D z zestawu tomogramów – zdjęć 2D

2. Modelowanie 3D

V. Metody wytwarzania fizycznych modeli 3D

1. Techniki skrawania

2. Techniki przyrostowe

2.1. Charakterystyka technik przyrostowych

2.2. Stosowane materiały

2.3. Kwestia trwałości stosowanych materiałów

3. Techniki skrawania i techniki przyrostowe – porównanie

VI. Wirtualne kopie – inne zastosowania modeli 3D

1. Wizualizacja, edukacja

2. Analiza dzieła sztuki, indeksacja wiedzy dostępnej o obiekcie

VII. Realizacja kopii dzieł sztuki rzeźbiarskiej

1. Kopia drewnianej, polichromowanej płaskorzeźby *Modlitwa Chrystusa w Ogrojcu* (ok. 1493-1495) Wita Stwosza z kościoła pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Ptaszkowej, wykonana technikami przyrostowymi

2. Kopie drewnianej, srebrzonej rzeźby *Św. Katarzyny* ze śląskiego Tryptyku *Rodziny Marii* (ok. 1500) ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius w Krakowie, wykonane technikami przyrostowymi i technikami sztukatorskimi

3. Kopia drewnianej, polichromowanej, złożonej rzeźby Chrystusa z *Krucyfiksu Trybunalskiego* (1578 r.) z Archikatedry w Lublinie, wykonana technikami skrawania

4. Kopia drewnianej, polichromowanej rzeźby *Chrystusa na osiołku* (XVI w.), z klasztoru ss. Klarysek w Starym Sączu, wykonana technikami sztukatorskimi

Podsumowanie pracy

Bibliografia

Spis treści

Streszczenie

Summary

Trudno omówić wszystkie rozdziały, a zwłaszcza rozdziały III Metody odwzorowania formy rzeźbiarskiej i IV Pozyskiwanie wirtualnego modelu 3D, w których zgromadziła ogromną wiedzę, korzystając w sposób kompleksowy i wyczerpujący z imponującej ilości literatury – ponad 150 publikacji i źródeł, w tym 2/3 w językach obcych oraz 80 źródeł internetowych. Ponadto w tekście 546 przypisów.

Zawarto trafne uwagi i konkluzje dotyczące zagadnień w poszczególnych rozdziałach. Swobodny, w znaczeniu bardzo profesjonalny, sposób opracowania trudnych tematów poruszanych w dysertacji sprawia, że wraca się do niej z przyjemnością.

Swoje doświadczenie konserwatorskie i nie tylko, zebrała w rozdziale VII Realizacje kopii dzieł sztuki rzeźbiarskiej, który zawiera:

1. Kopia drewnianej, polichromowanej płaskorzeźby *Modlitwa Chrystusa w Ogrojcu* (ok. 1493-1495) Wita Stwosza z kościoła pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Ptaszkowej, wykonana technikami przyrostowymi. Prowadziła prace i wykonała zespołowo polichromię naśladowczą
2. Kopie drewnianej, srebrzonej rzeźby *Św. Katarzyny* ze śląskiego Tryptyku *Rodziny Marii* (ok. 1500) ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius w Krakowie, wykonane technikami przyrostowymi i technikami sztukatorskimi
3. Kopia drewnianej, polichromowanej, złożonej rzeźby Chrystusa z *Krucyfiksu Trybunalskiego* (1578 r.) z Archikatedry w Lublinie, wykonana technikami skrawania. Prowadziła prace i wykonała zespołowo polichromię naśladowczą
4. Kopia drewnianej, polichromowanej rzeźby *Chrystusa na osiołku* (XVI w.), z klasztoru ss. Klarysek w Starym Sączu, wykonana technikami sztukatorskimi. Prowadziła prace z zespołem

W tej części opracowania w sposób niemal anatomiczny pokazała ruch za ruchem – perfekcjonizm wykonawstwa. Świadczy to m. in. o jej ogromnej wrażliwości, oddaniu i dojrzałości zawodowej.

Poziom całego opracowania bardzo wysoki, od strony estetycznej bardzo zachęcający do studiowania każdej strony.

Miejscami nieliczne błędy. I tak:

Część opracowania z Tekstem

W tej części pojawia się trochę błędów, które powinny być poprawione.

str. 1 brak nazwy uczelni, na której wykonano dysertację

str. 1 w. 1 – 9 brak numeracji stron

str. 3-4 – przypis nr 3 napisany na dwóch stronach

str. 11 w. 5 dół – brak litery „c” w słowie „dotychczas” oraz w słowie „wpisującą”
brak „ą”

str. 20 w. 5 dół – brak słowa „się”

str. 21 w. 2 dół – przypis 54 – brak daty

str. 35 w. 6 góra – tytuł rozdziału 3 powinien być pogrubioną czcionką

str. 81, il. 29 – brak litery „ó” w słowie „skanów”

str. 177 w. 9 góra – dwukrotnie użyto słowa: „zachowanie zachowania”

str. 181 w. 1 góra – pomyłka w numerze il. 94 – powinno być il. 93

„ w. 25 góra – pomyłka w numerze il. 93 – powinno być il. 94

Bibliografia pracy

str. 240 w. 8 góra – brak miejsca wydania pozycji

str. 240 w. 13 dół – pozycja M. Kołpanowicz, Cyfrowe odwzorowania muzealiów – parametry techniczne, modelowe rozwiązania, Warszawa 2012 niewłaściwie zapisana

Powyższe uwagi nie deprecjonują wartości merytorycznej pracy.

Spis ilustracji

Ilustracje numerowane za pomocą rzymskiej numeracji – 7 szt. tzw. „przerywniki” w postaci fragmentów zdjęć formatu A4, 3 nienumerowane oraz za pomocą cyfr arabskich 131 szt. Często pod jednym numerem umieszczono 2, 3, 4 ilustracje w celu niemal laboratoryjnego ukazania problemów, co bardzo wzbogaca odbiór.

Opracowanie zawiera Streszczenie w języku polskim – 4,5 strony oraz w języku angielskim – również tyle samo stron.

Osobne opracowanie dołączone do rozprawy stanowi Życiorys Zawodowy Autorki – 4 strony tekstu. Zawiera dane osobowe, historię wykształcenia poczynając od Liceum Plastycznego im. Antoniego Kenara w Zakopanem (specjalizacja snycerstwo) przez studia na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie im. Jana Matejki, gdzie w roku 2011 obroniła pracę magisterską o temacie: Zagadnienia związane z konserwacją znacznie przekształconego dzieła sztuki na przykładzie gotyckiej rzeźby Madonna z Dzieciątkiem z Harklowej, ok. poł. XIV w. w Pracowni Konserwacji Rzeźby Drewnianej Polichromowanej pod kierunkiem st. wykł. Barbary Budziaszek.

W latach 2007-2012 studiowała na Wydziale Rzeźby krakowskiej uczelni. W roku 2012 obroniła pracę dyplomową w Pracowni Rzeźby prof. Bogusza Salwińskiego dotyczącą instalacji, a także pracy pisemnej pt. „W brzuchu wielkiej ryby”.

W latach 2012-2019 odbyła studia doktoranckie na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki w podwawelskiej uczelni, których nie zakończyła obroną rozprawy doktorskiej w terminie przewidzianym w regulaminie studiów.

Praktyki zawodowe odbyła w latach 2006-2008 na terenie Anglii i Niemiec. Brała udział w wystawach i plenerach m. in. 2012 – wystawa zbiorowa Squat, Stary Młyn w Zabierzowie; 2009 – wystawa zbiorowa studentów ASP 4 x Materia – Kamień, Galeria Sztuki Grodzka w Krakowie a także w plenerze rzeźby w kamieniu w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, 2009.

W roku 2015 brała udział w Konferencji Konserwatorskiej: W służbie zabytkom – teoria, dydaktyka oraz praktyka w konserwacji w miejscowości Jeżów.

Spośród ogromnej ilości realizacji konserwatorskich indywidualnych i zespołowych, w których pełniła różne funkcje, wspomnę tylko część, niektóre w sposób subiektywny. Przykłady: w 2011 – konserwacja techniczna i estetyczna kamiennego portalu w kościele pw. Św. Marcina w Gnojniku (praca w zespole), 2011 – konserwacja i estetyczna kamiennych nagrobków łemkowskich na cmentarzu w Krzywej i Nieznajowej (XIX i XX w.) gm. Sękowa (praca w zespole). Tak się składa, że od roku 1984 i w latach następnych przeprowadzałem z zespołem konserwację techniczną na tym i wielu innych cmentarzach łemkowskich; 2012 – konserwacja techniczna i estetyczna późnogotyckiej rzeźby drewnianej, polichromowanej Madonna z Dzieciątkiem z kościoła pw. Św. Jakuba Apostoła w Rzykach – Madonnę tę znam niemal od dzieciństwa gdyż jest to sąsiednia parafia w moich stronach rodzinnych); 2013 – konserwacja XVII-wiecznych marmurowych okładzin w Kaplicy Potockich w Katedrze na Wawelu (praca w zespole dla firmy Recreo Arte Ryszard Ochęduszeko);

2013 – konserwacja XVI-wiecznego kamiennego epitafium nieznannej zmarłej oraz XVII-wiecznego wapiennego epitafium z tablicą Zofii Czerskiej z krużganków klasztoru oo. Dominikanów w Krakowie (dla Firmy Konserwatorskiej Piotr Biało); 2016 – konserwacja techniczna i estetyczna grupy drewnianych, polichromowanych rzeźb Św. Jana Nepomucena z puttami, XVIII wiek z kapliczki na Rynku w Muszynie; 2017 – konserwacja techniczna i estetyczna renesansowej, kamiennej chrzcielnicy warsztatu Santi Guccio z kościoła pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Cerekwi, z pocz. XVII w., obecnie w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Nowym Sączu; 2021 – badania konserwatorskie, nadzór nad pracami konserwatorskimi i autorstwo dokumentacji gotyckiej rzeźby drewnianej polichromowanej, złożonej Piety, datowanej na ok. 1400 rok z klasztoru Zakonu Św. Pawła Pustelnika w Wielgomłynach. Również w tym roku wykonała kopię tej rzeźby z odtworzeniem warstw dekoracyjnych; 2022 – konserwacja techniczna i estetyczna gotyckiej rzeźby Chrystusa Ukrzyżowanego (ok. 1410 r.) z kościoła pw. Św. Mikołaja w Liszkach koło Krakowa.

Jest jednak rysa na całym dorobku Autorki. Brak publikacji.

Należy zobowiązać Autorkę do jak najszybszego wydania, choćby w postaci skryptu, powyższych materiałów, po niezbędnych korektach.

Będzie to bezcenne i fundamentalne źródło wiedzy nie tylko dla studentów ale dla wszystkich interesujących się tymi zagadnieniami.

Podsumowując przedstawioną dysertację pani mgr Marty Kalaty-Pawłowskiej stwierdzam, że praca posiada bardzo duże wartości dydaktyczne i stanowić powinna obowiązkową lekturę.

Wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej do publicznej obrony.

W związku z tym że dysertacja doktorska pani mgr Marty Kalaty-Pawłowskiej posiada również wysokie walory artystyczne wnoszę o wyróżnienie rozprawy doktorskiej.

Z poważaniem

